

Közlekedésbiztonsági oktatócsomag

Ismerje meg az Egyesült Királyságban alapított Keleti Szövetség a Biztonságos és Fenntartható Közlekedésért (EASST) közlekedésbiztonsági oktatócsomagját. Az oktatócsomag célja a biztonságos közlekedésre való nevelés formális és nonformális oktatási tevékenységek során.

Az egyszerű és szórakoztató tevékenységek révén a pedagógusok, szülők támogathatják a gyerekeket, fiatalokat az utcán való biztonságosabb közlekedés elsajátításában.

Az oktatócsomag segítséget nyújt abban, hogy a diákok, fiatalok az életkori sajátosságoknak megfelelő módon sajátítsák el a közúti balesetek megelőzésének módjait.

Az oktatócsomag tevékenységei a következő alapelvekre épülnek:

- A közlekedés veszélyeinek **tudatosítása**.
- **Megfelelő magatartás** az utakon.
- **Helyes döntés** a saját és mások biztonsága érdekében.

Miért szükséges a helyes közlekedés tanítása?

A világon évenként 1,2 millió ember veszti életét közlekedési balesetben, és több tízmillióan szenvednek kisebb vagy maradandó sérüléseket. Átlagban több mint 500 kiskorú veszti életét naponta a Földön közúti balesetekben, amelyek komoly veszélyt jelentenek a fiatalok számára nézve.

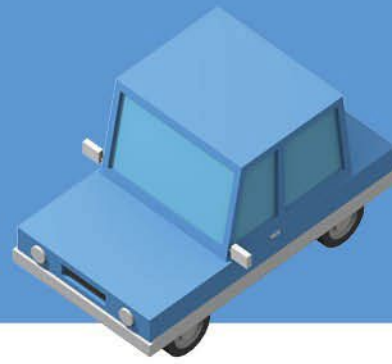
A fentebbiekből kiindulva nyilvánvaló, hogy nagyon fontos a helyes közlekedés megtanítása a fiatalok biztonsága érdekében. Nem lehet elég korán elkezdni a biztonságos közlekedéshez szükséges képességek kialakítását különös tekintettel arra, hogy a gyerekek veszélyeztetettebbek ebből a szempontból, mert:

- kevésbé tudják felmérni a veszélyhelyzetet, és nehezebb számukra helyes döntést hozni az utcán való magatartásukat illetően,
- alacsonyabbak, ezért nehezebben veszik észre őket a sofőrök,
- fizikai adottságaik miatt sérülékenyebbek, súlyosabb sérüléseket szenvedhetnek balesetekben.

A pedagógusok és a szülők megvédhetik a gyerekeket azáltal, hogy megtanítják őket a közlekedési szabályokra és a helyes magatartásra. Fontos a diákok tájékoztatása a közlekedés kockázatairól és arról, hogyan lehet ezeket elkerülni, ezáltal is elősegítve fejlődésüket.

A helyes közlekedésre való nevelés érdekes téma a fiatalok számára, könnyen feldolgozható és érthető. A legkisebbeknek is megtanítható néhány alapelv a közlekedésről, hiszen mindenki közlekedik az utcán, ergo mindenki érintett.

Közlekedésbiztonsági oktatócsomag (folyt.)

Az oktatási anyag bemutatása

Az oktatási csomag figyelemfelkeltő tevékenységeket tartalmaz, amelyek által könnyedén megtanulhatóak a szükséges információk, a biztonságos közlekedést elősegítő magatartási minták.

Az oktatócsomag három részből áll a korcsoportoknak megfelelően:

- gyerekek 6 éves korig
- 6 és 11 éves kor közötti gyerekek
- 12 és 14 év közötti kamaszok.

A témák eltérnek az egyes részekben az életkortól függően, de minden megfelel az alapelveinknek.

Hogyan kell használni az oktatási csomagot?

Az oktatási csomagnak mindenik része az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlatokat tartalmaz és egy-egy bevezetőt, felhasználási tanácsokat tanároknak és szülőknek.

Minden szükséges adatot, anyagot tartalmaz, amely nélkülözhetetlen a közlekedésbiztonsági leckék megtartásához.

A felhasználható anyagok ötvözik a tanár által irányított TEVÉKENYSÉGEKET (lecketervek, csoportos gyakorlatok) és az ÖNÁLLÓ TEVÉKENYSÉGEKET, amelyek sokszorosíthatóak, és kioszthatóak a gyerekeknek.

A tevékenységekből összeáll egy közlekedésbiztonsági tananyag, amely beilleszthető az iskolai tanórákba, vagy megtarthatóak iskolán kívüli tevékenységként. A javaslatunk, hogy több egymást követő héten keresztül tartsák a tevékenységeket, hogy a diákok elsajátíthassák az ismereteket. A fő cél, hogy erősítsék meg az ismereteket, ahányszor csak lehetséges.

A tevékenységek önállóan, külön is megtarthatóak, ha egy sajátos témát szeretnénk feldolgozni a közlekedésbiztonság szempontjából. Minden (megtartott) tevékenység megerősíti a kockázatok tudatosítását, a biztonságos közlekedést elősegítő szabályok ismeretét.

Az oktatási csomag használatakor vegyék figyelembe a következőket:

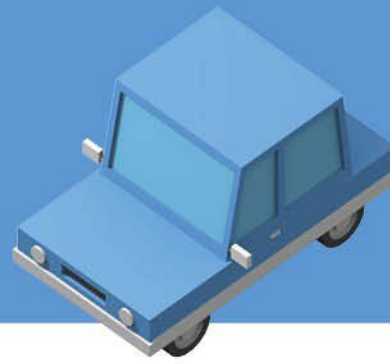
Központi üzenet

Minden részből a tanároknak szánt jegyzetek tartalmazzák a megfelelő korcsoportnak szánt **központi üzenetet**. Az összes gyakorlat tartalmaz egy központi üzenetet, valamint pedagógiai módszereket, amelyek segítik az elsajátítását. Próbálják meg rögzíteni ezt az üzenetet, amikor csak lehetséges.

Aktív tanulás

A gyerekek és a fiatalok akkor tanulnak hatékonyan, ha aktívan be vannak vonva, részt vesznek az órán. Próbálják meg **interaktívvá** és gyakorlati jellegűvé tenni az órákat.

Közlekedésbiztonsági oktatócsomag (folyt.)

A való életből vett tapasztalatok

Lényeges, hogy a gyerekek és fiatalok gyakorlati módon tanuljanak a közlekedésről és a biztonságos magatartásról. Próbáljanak beilleszteni a tanórákba **gyakorlati, a szabad levegőn végzett tevékenységeket**.

Terminológia megértése

A terület sajátos szókészletének tanulmányozása és megmagyarázása segíti a gyerekeket abban, hogy megértsék a közlekedésre nevelés világát. Bizonyosodjanak meg arról, hogy a diákok, akikkel dolgoznak, értik a fogalmakat. Különösen a kisebb gyermekeknél fontos, de minden korosztálynál oda kell erre figyelni.

Változatosság

Az oktatócsomag olyan üzeneteket és olyan közlekedésbiztonsági magatartásokat közvetít, amelyek univerzálisan alkalmazhatóak. Mindazonáltal a csoportba tartozó diákoknak **eltérő tapasztalataik lehetnek** a forgalomról, közlekedésről, így ajánlott egyes tevékenységeket adaptálni. Például egyes gyerekek olyan családból származnak, ahol nincs autó, vagy olyan helyen laknak, ahol nincs járda. Ezen kívül a vidéki vagy városi gyerekek más-más jellegű kockázati tényezőkkel találkoznak a közlekedés során, így a leckék is más hangsúlyt kaphatnak, de eltérhetnek az üzenetek is.

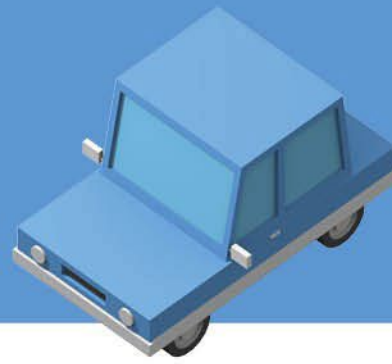
Kényes téma

Elképzeltető, hogy egyes gyerekek a csoportból közlekedési baleset áldozatai voltak vagy valaki a családjukból, a környezetükből szenvedett súlyos vagy halálos kimenetelű balesetet. Azt javasoljuk, hogy ellenőrizzék, van-e ilyen gyerek a csoportban, és ha igen, akkor a leckék során óvatosan kell kezeljék a kényes témákat. Sőt, célszerű lenne, hogy a szülőt vagy a gyámot előzetesen értesítse, hogy felkészíthesse a gyermeket az elkövetkező tevékenységekre.

A szülő, gyám bevonása

A tanár által szervezett tevékenységeken kívül előnyös, hogy a közlekedési nevelésükbe kapcsolódjanak be a szülők is. A gyerekek szüleik magatartását utánozzák. Ebből kifolyólag az oktatócsomag tartalmaz egy levelet, amelyet továbbítani tudnak a szülők számára, amelyben tájékoztatják őket arról, hogy mit tanultak a gyerekek, és hogyan tudják megerősíteni a tanultakat otthon.

12-14 éves kamaszok – Bevezetés

Az oktatócsomag ezen része a következő alapüzeneteket tartalmazza:

Légy nagyon figyelmes! Az utca könnyen veszélyforrássá válhat!

Az utcán nem lehet játszani! Kerüld a veszélyes helyzeteket!

Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek!

Mutass példát a viselkedéseddel a társaid számára!

Mindig bekötöm a biztonsági övet!

Ez a rész a 12 és 14 év közötti kamaszok számára tartalmazza az alapüzeneteket a biztonságos közlekedéshez. A kamaszok már ismerik a közlekedési szabályokat, legalább felületesen, és úgy gondolják, hogy a közlekedésbiztonsági problémák csak a kicsiket érintik, ami megnehezíti a velük való foglalkozást. Ugyanakkor nagyon fontos ezzel a korosztállyal foglalkozni, hiszen a kamaszok nagy számban válnak közúti balesetek áldozataivá. A 10 és 24 év közötti korosztály elhalálozási okai között első helyen a közúti balesetek során szerzett sérülések állnak.

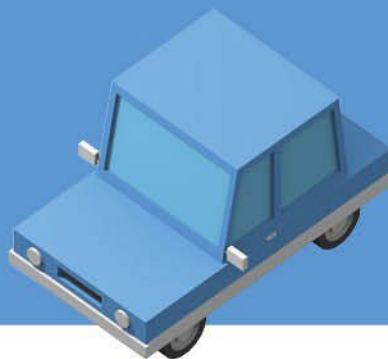
A kamaszok sokkal önállóbbak, mint a kisgyermek, emiatt sokkal több kockázatnak teszik ki magukat a közlekedésben. Sokszor kockázatos viselkedéssel próbálják felhívni magukra a figyelmet. A felnőtteknél kevésbé képesek felmérni a veszélyhelyzetet, sokkal jobban befolyásolják viselkedésüket a kortársaik, és próbálgatják a határaikat, a képességeiket.

A kamaszokkal úgy kell foglalkozni, mint a felnőttekkel, konkrét példákkal kell elmagyarázni azt, hogy a közúti balesetek több ezer kamasz halálát okozzák, több tízezer maradandó sérülést szenved, sokan közülük képtelenek ellátni magukat, kerekesszékekbe kerülnek, nem tudnak teljes életet élni.

A kamaszokat a felnőttekhez hasonlóan rávezetjük a megfelelő következtetésre:

- elfogadjuk, hogy már ismerik a közlekedési szabályokat, a betartásuk fontosságára helyezzük a hangsúlyt
- beszélgetést kezdeményezünk, elősegítjük az aktív részvételt
- a saját élettapasztalataira hivatkozunk
- bevonjuk őket a gyakorlati tevékenységekbe
- beszélgetünk velük a helyes választásról, arról, hogy a kortársak körében nagyobb kockázatot vállalhatnak
- arra ösztönözzük őket, hogy számoljanak a tetteik következményeivel.

12-14 éves kamaszok – Bevezetés (folyt.)

A veszélyek tudatosítása és a kockázatok felismerése

A tevékenységek a közlekedés kockázataira hívják fel a kamaszok figyelmét. A saját magatartásuk elemzésére sarkallja őket, és hogy gondolják át a kockázatokat, amelyekkel naponta találkoznak az utakon.

CSOPORTOS MEGBESZÉLÉS: Kockázatos magatartások

A tevékenység a saját magatartásuk átgondolására sarkallja a kamaszokat, és hogy számoljanak a kockázatokkal.

CSOPORTMUNKA: Mennyire kockázatos?

Az előző tevékenység témáját folytatja bevonva a kamaszokat egy beszélgetésbe, amely a kockázat mértékéről, annak felméréséről szól.

EGYÉNI MUNKA: Az útvonal megtervezése és Biztonságban vagy?

Két munkalap, amely segítségével gyakorlatba ültetik a kamaszok a tanultakat, átgondolják a gyakran használt útvonalak kockázatait.

Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek!

CSOPORTMUNKA: Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek! – információs kampány

Az utcán való felelős magatartásról tanultak alkalmazása, az alapüzenetek rögzítése a kamaszok számára vonzó módon.

CSOPORTMUNKA: Számít a véleményed!

Csoportban dolgozva a biztonságos közlekedés fontosságáról gondolkodnak a kamaszok bizonyítékokkal alátámasztva.

EGYÉNI MUNKA: Ok-okozat

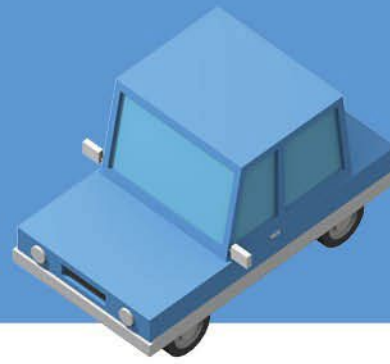
A tetteik következményeinek átgondolására sarkallja különböző szempontokból.

Mutass példát a viselkedéseddel a társaid számára!

CSOPORTMUNKA: Hogyan állok ellen a csoport nyomásának?

A kamaszok kis jeleneteket adnak elő a csoport befolyása témájában, és megoldásokat keresnek a problémára.

12-14 éves kamaszok – Bevezetés (folyt.)

Mindig bekötöm a biztonsági övet!

EGYÉNI MUNKA: A biztonsági öv

A témába való bevezetésként lehet használni a tevékenységet, lebontja a biztonsági övvel kapcsolatos tévhiteket.

A sofőr magatartása

A következő tevékenységek a kezdő sofőröknek szólnak. Annak ellenére, hogy még nem vezethetnek, fontos, hogy tudatosítsák a kockázatokat még a jogosítvány megszerzése előtt.

CSOPORTMUNKA: A sofőr magatartása

Mélyüljenek el a témában, készítsenek bemutatókat a biztonsági övről, a nagy sebességről, figyelmetlen sofőrökről stb.

SZOCIOLÓGIAI MEGFIGYELÉS: A felelős sofőr

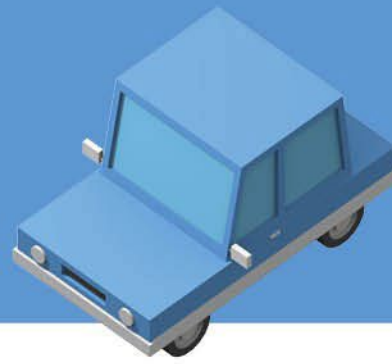
Gyakorlati tevékenység, amely során a diákok megfigyeléseket végeznek, problémákat, kockázati tényezőket azonosítanak, majd az osztályteremben megbeszélik ezeket.

Következtetések

CSOPORTMUNKA: Vállalások

Arra ösztökéli a kamaszokat, hogy következtetéseket vonjanak le a tanultakból, és a biztonságos közlekedés érdekében vállalásokat tegyenek.

CSOPORTOS MEGBESZÉLÉS: Kockázatos magatartások

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: 30 perc

Alapüzenet: Légy nagyon figyelmes! Az utca könnyen veszélyforrássá válhat! Az utcán nem lehet játszani! Kerüld a veszélyes helyzeteket! Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek!

Cél: a kamaszok ismerjék fel, hogy a felelőtlen viselkedésük gyakran balesetekhez vezethet.

A beszélgetés célja, hogy a kamaszok gondolják át a veszélyes magatartásformákat, és hasonlítsák össze a felelősségteljesekkel, amelyek a biztonságos közlekedés feltételei.

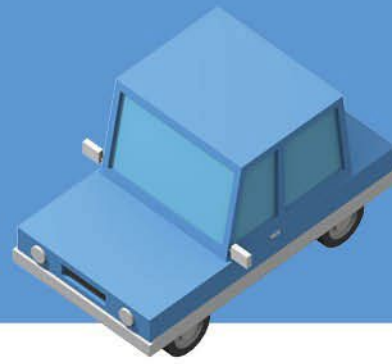
A kutatások azt bizonyítják, hogy a diákoknak hiányosak az élettapasztalataik, ebből következően nehezebben azonosítják be a veszélyhelyzeteket, és az életkori sajátosságoknak köszönhetően alaptalanul vállalnak kockázatot.

A kamaszok abba a korosztályba tartoznak, akik a legnagyobb mértékben válhatnak közúti balesetek áldozataivá. A balesetet szenvedettek 30%-a 25 év alatti személy. A 10 és 24 év közötti korosztálynál vezető halálok a közúti balesetekben elszenvedett sérülések.

Olvassa fel a diákoknak az alábbi kijelentéseket, és kérje meg őket, hogy mondják el, ráismernek-e bennük a maguk vagy a kortársaik magatartására. Beszéljék meg, miért veszélyesek a felsorolt magatartásmódok, és hogyan lehet változtatni rajtuk annak érdekében, hogy csökkenjen a balesetek bekövetkezésének kockázata.

- Felelőtlen módon viselkedik az utcán, azt gondolja, a közlekedésbiztonsági nevelés csak a kicsiknek való.
- Beképzelt, arrogáns az utcán, azt gondolja, nem kell óvatosnak lennie.
- Telefonon beszél vagy fülhallgatót használ, miközben átkel az utcán.
- Az út közelében vagy az úton játszik.
- Nem köti be a biztonsági övét az autóban.
- Amikor sötétben, esős vagy felhős időben sétál, nem hord fényvisszaverő kiegészítőt, sötét színű ruhákat vesz fel, így nehezebben veszik észre a sofőrök

CSOPORTMUNKA: Mennyire kockázatos?

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: 30 perc

Alapüzenet: Légy nagyon figyelmes! Az utca könnyen veszélyforrássá válhat! Az utcán nem lehet játszani! Kerüld a veszélyes helyzeteket!

Cél: a diákok elemezzék a saját magatartásukat abból a szempontból, hogy mennyire kockázatos közlekedésbiztonsági szempontból. Tegyenek különbséget az elfogadható és elfogadhatatlan viselkedés között.

Nyomtassa ki néhány példányban a következő oldalt, és vágja ki a mondatokat.

Alakítson néhány fős csoportokat, és minden csoportnak ossza ki a mondatokat. A csoporton belül beszéljék meg a kijelentéseket, és fogalmazzanak meg lehetséges forgatókönyveket, milyen kockázatok fordulhatnak elő.

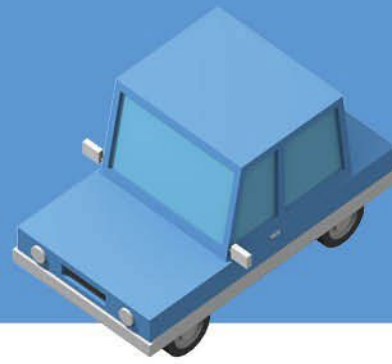
Miután mindegyik csoport teljesítette a feladatot, kérje meg a gyerekeket, hogy újabb megbeszélés során csoportosítsák három kategóriába a kijelentéseket, majd a következtetéseket a teljes csoportban mondják el.

A három kategória:

- alacsony kockázat = megtenném
- kockázatos lehet = nem jó ötlet
- nagyon kockázatos = soha nem teszem.

Kérdezze meg a gyerekeket, melyik kijelentést milyen kategóriába sorolták. Az eltérő megítélésű kijelentéseket beszéljék újra, jussanak egyezsége. Ha nem tudnak megegyezni, érveljenek az álláspontjuk mellett.

CSOPORTMUNKA: Mennyire kockázatos? (folyt.)

Csak a telefonodra figyelsz, miközben a járdán mész.

Sietve lépsz ki a házból, hogy el ne késs az iskolából.

Sötétben fényvisszaverő kiegészítő nélkül és sötét színű ruhákban mész el otthonról.

Szaladgálsz, lökdösődsz a barátaiddal a buszmegállóban.

A parkban futballozol.

Az úton való átkelés során rajtad a fülhallgató.

Arra biztatod a sofőrt, hogy a megengedett sebességnél gyorsabban menjen.

Játszol az autó hátsó ülésén, miközben valaki hazavisz.

Nem kötöd be a biztonsági övet az utazás során.

EGYÉNI MUNKA: Az útvonal megtervezése¹

Évente 400 alkalommal teszed meg az iskola és az otthonod közötti utat. A gyakorlat során hideg fejjel kell elemezned a megtett utat, és át kell gondolnod abból a szempontból, hogy biztonságosabban tedd meg. Keresd meg a térképen, vagy rajzold meg te magad az útvonalat. A mellékelt táblázat segítségével gondold át az általad megtett utat, milyen lehetséges veszélyekkel kell szembenézned, és hogyan kerülheted el őket.

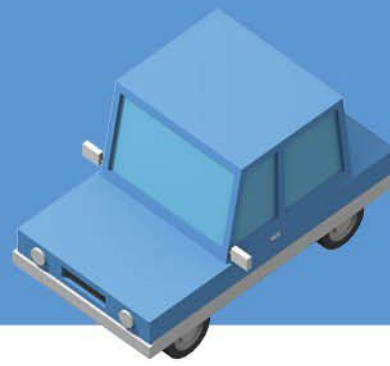
- Írd össze a lehetséges veszélyforrásokat! (Mi tehet kárt benned?)
- Mindegyik veszélyforrást értékeld: magas, közepes vagy alacsony kockázatot jelent? (Mekkora az esélye annak, hogy megtörténik?)
- Gondold át, hogyan lehetne elkerülni vagy csökkenteni a kockázatát annak, hogy megtörténjen!

Tölts ki egy, az alábbihoz hasonló táblázatot az általad megtett útvonalra vonatkozóan!

Az utazás szakaszai	Veszélyforrások	A kockázat mértéke	Hogyan lehetek biztonságban?
Az út szélén megyek, ahol nincs járda, amíg egy nagy forgalmú úthoz nem érek.	Elsodorhat egy kocsi.	Közepes/magas kockázatú	A menetiránnyal szemben megyek az út szélén, fényvisszaverő kiegészítőt és élénk színű ruhákat viselek.
Forgalmas út mellett megyek a járdán a megállóig.	Megüthet egy kocsi, amelyik az udvarról áll ki.	Közepes/alacsony kockázatú	Nagyon figyelmes vagyok. Nem hagyom elterelni a figyelmemet a barátaim vagy a telefon által. Nem használok fülhallgatót.
Felszállok a buszra.	Eleshetek, ha hirtelen fékez a sofőr.	Alacsony kockázatú	Leülök egy székre. Ha állok, kapaszkodom.
Leszállok a buszról, és átkelök az úton az iskolához.	Elüthet egy autó.	Közepes kockázatú	Leszállok a megállóban. Az úton a jelzőlámpánál/ gyalogátkelőn megyek át, miután minden autó megállt. Nagyon figyelmes vagyok az úton való átkelés során.

¹ Ezt a tevékenységet az Egyesült Királyság Közlekedési Minisztériuma THINK! elnevezésű kampánya során megjelent kiadvány alapján fejlesztettük, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (<http://think.direct.gov.uk>)

EGYÉNI MUNKA: Az útvonal megtervezése (folyt.)

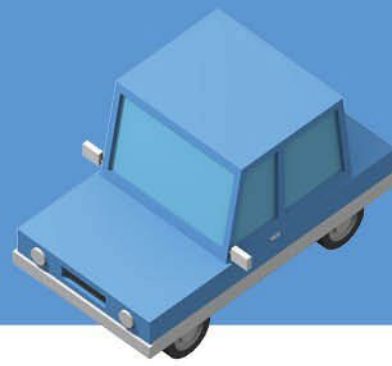
Töltsd ki az alábbi táblázatot!

Az utazás szakaszai	Veszélyforrások	A kockázat mértéke	Hogyan lehetek biztonságban?

Keressetek megoldásokat az esetleges váratlan helyzetekre:

- késésben vagy, a megszokott úton mész sietve
- lekésted a buszt, nincs amivel hazamenedd
- a barátaid az iskola melletti utcán játszanak.

EGYÉNI MUNKA: Biztonságban vagy?

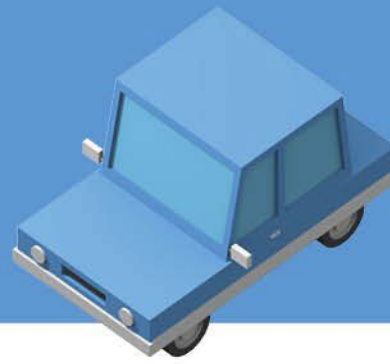
A gyakorlat segít abban, hogy átgondold, elemezd azt, hogy mennyire biztonságos a magatartásod.

Olvasd el a kijelentéseket, és jelöld be a valóságnak megfelelően, milyen gyakorisággal végzed a tevékenységet.

	Ritkán	Rendszeresen	Mindig
Elég időt hagyok magamnak, hogy elérjek, ahova szeretnék.			
Sötétedéskor fényvisszaverő kiegészítőt és élénk színű ruhát viselve megyek ki az utcára.			
Fülhallgatóval hallgatom a zenét, mikor átkelek az utcán.			
A telefonomra figyelek, amikor a járdán vagy az út szélén megyek.			
Néha a parkoló autók között megyek át az úton.			
A forgalomtól függetlenül ott kelek át az úton, ahol eszembe jut.			
Néha átszaladok az úton.			
Bekötöm a biztonsági övet az utazás során.			

Miután kitöltötted a táblázatot, vedd össze a társaidéval. Beszéljétek meg, hogyan lehet elkerülni a felmerülő veszélyhelyzeteket.

CSOPORTMUNKA: Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek! – információs kampány

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: legkevesebb 4 óra, de akár több is.

Alapüzenet: Állj meg, nézz körül, hallgass/figyelj, azután kelj át az úton! A gyerekek csak egy felnőtt kezét fogva kelhetnek át az úton! Légy látható, hordj fényvisszaverő kiegészítőt és élénk színű ruhát, hogy jól lássanak a sofőrök! Mindig bekötöm a biztonsági övet!

Cél: a gyerekek készítsenek projektet, amely magába foglalja a közlekedésbiztonsági alapüzeneteket, és amely felhasználható az iskolában vagy a településen.

Kérje meg a diákokat, hogy találjanak ki egy közlekedésbiztonsági kampányt a kisebbek számára. Segítse őket, hogy készítsenek akciótervet és a kampányban felhasználható eszközöket az alapüzenetek átadásához.

A diákokkal közösen határozzák meg azokat a közlekedésbiztonsági problémákat, amelyekkel szembesülhetnek az iskolába járó, a településen lakó gyerekek. Válasszanak ki egy aktuális jelenséget, amelyet meg tudnak oldani vagy tudnak befolyásolni. Fogalmazzák meg azt az üzenetet, amely segít a probléma megoldásában. Válogathatnak a következőkből:

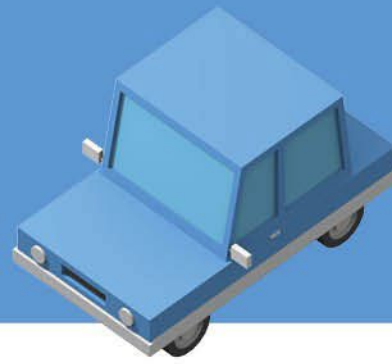
- Állj meg, nézz körül, hallgass/figyelj, azután kelj át az úton!
- Felnőtt kísérete nélkül ne járkálj az út közelében!
- Légy látható, hordj fényvisszaverő kiegészítőt és élénk színű ruhát, hogy jól lássanak a sofőrök!
- Mindig bekötöm a biztonsági övet!

A diákokkal együtt találjanak ki olyan felvilágosítást, nevelést, tudatosítást célzó tevékenységeket, amelyeket ők maguk is meg tudnak valósítani. Kis csoportokra osztva készítsenek a gyerekek anyagokat, amelyeket kioszthatnak, amelyek segítségével átadhatják az információt. Például

- poszterek, szórólapok
- szerepjátékok, versenyek, tanulságos történetek
- kisfilmek, fotók, amelyeket bemutathatnak az iskolában/a virtuális térben
- információs kampány a közösségi médiában vagy az iskola, a település rádiójában, tévéjében.

Az üzenetekkel és a tevékenységekkel érzékenyíteni kell a célközönséget a felvetett probléma iránt. Hagyjon időt a diákoknak a felhasználandó anyagok, források elkészítésére. Ha szükséges, vonja be a tevékenységbe a helyi rendőrséget vagy a témában érdekelt nonprofit/civil szervezeteket.

CSOPORTMUNKA: Számít a véleményed!²

Az alábbiakban fiatalok kijelentéseit olvashatod a közlekedésbiztonságról és az arról való tanulásról. Beszéljétek meg kis csoportokban a véleményeket. Igazuk van a fiataloknak? Egyetértetek velük? Miért?

A felnőttek azt kérik, hogy csak a gyalogátkelőn vagy jelzőlámpánál keljek át az úton, mert másképp veszélyes lehet. Ők azonban ott kelnek át, ahol eszükbe jut. Miért tartsam be a közlekedési szabályokat, ha a felnőttek áthághatják azokat?

A barátaim hülyeséget csináltak, amikor váratlanul az útra, az autók elé léptek. Félttem, de én is velük tartottam, hogy ne közösítsenek ki. Többé nem csinállok ilyet!

Az elemi osztályokban megtanultam a közlekedési szabályokat. Már nem fontos számomra ez a téma. Nem vagyok már gyerek! Sem én, sem a barátaim nem voltunk közúti baleset áldozatai, tehát nem fog velem történni semmi.

Az én lakóhelyemen nem lehet biztonságosan közlekedni!

² Ezt a tevékenységet az Egyesült Királyság Közlekedési Minisztériuma THINK! elnevezésű kampánya során megjelent kiadvány alapján fejlesztettük, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (<http://think.direct.gov.uk>)

CSOPORTMUNKA: Számít a véleményed! (folyt.)

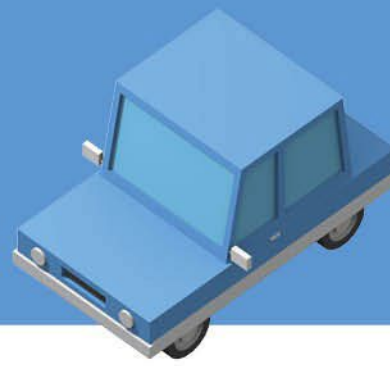
Ismerem a közlekedési szabályokat, de nincs időm a betartásukra, amikor sietek. Például amikor késésben vagyok az iskolából, csak arra gondolok, hogy érjek el időben. Egyik nap átszaladtam a zebrán, majdnem elütött egy kocsi. Szerencsém volt!

Nem érdeklődöm a helyes közlekedésre való nevelés iránt. Minden nap azt látni a tévében, hogy valakit kiraboltak a nyílt utcán, mástól a telefonját vették el a buszban, emelkednek az árak... Megijesztenek ezek a dolgok!

Nincs amiért aggódni. A balesetek csak úgy megtörténnek. Rossz időben vagy rossz helyen. Nem tehetsz ellene semmit. Nincs igazam?

Soha nem kötöm be a biztonsági övet, amikor a hátsó ülésen utazom. Túl kényelmetlen, és kinőttem már abból a korból. De aztán láttam egy tájékoztatót arról, mi történhet, ha az ember így utazik, és elgondolkodtatott. Most már mindig bekapcsolom a biztonsági övet. Túl óvatos vagyok?

EGYÉNI MUNKA: Ok-okozat³

A következő szöveg egy 13 éves fiú, Krisztián történetét meséli el, aki közlekedési baleset áldozata lett. Olvassátok el a szöveget, majd elemezzétek az összes szereplő nézőpontjából.

Krisztián balesete

Hétfő reggel volt, amikor Krisztián, egy 13 éves fiú, az iskolába sietett. Dani, az osztálytársa és legjobb barátja, korán reggel felhívta, és megkérte, hogy menjen be korábban az iskolába, hogy focizzanak egy kicsit, mielőtt megkezdődnének az órák.

Krisztián a megálló közelében volt már, amikor meglátta a buszt. Sietett, hogy elérje. Átszaladt az utcán úgy, hogy nem nézett körül. Amikor az út közepén járt, szörnyű zajt hallott. Egy autó közeledett felé, amelyik már nem tudta elkerülni az ütközést. Végül az autó megállt, a sofőr elszörnyedve szállt ki, és Krisztián segítségére sietett. Egy fiatal anyuka volt a sofőr, aki a gyerekével utazott, aki be volt kötve a gyerekülésbe hátul. Egy kis idő múlva egy mentőautó érkezett, és Krisztiánt kórházba szállították. Eltört a lába és agyrázkódást kapott.

A baleset elkerülhető lett volna, ha a fiú körültekintőbb lett volna, ha meggyőződött volna arról, hogy a sofőrök átengedik az úton. De ő túlságosan is sietett, nem nézett se balra, se jobbra, mielőtt átkelt volna az úton.

Krisztián néhány hónapot töltött kórházban a baleset után. Miután hazatérhetett, egy csomó időt kellett töltenie az elmaradt iskolai feladatok pótlásával. Emiatt nem vehetett részt a félév végi iskolai kiránduláson sem, és sokáig nem futballozhatott a barátaival.

Olvassátok el a balesetben érintettek és rokonaik hozzászólásait. Képzeljétek magatokat a helyükbe, gondoljátok át, hogyan hatottak rájuk a történetek, milyen következményekkel kell szembenézniük. Hogyan hatott az életükre a baleset?

Krisztián

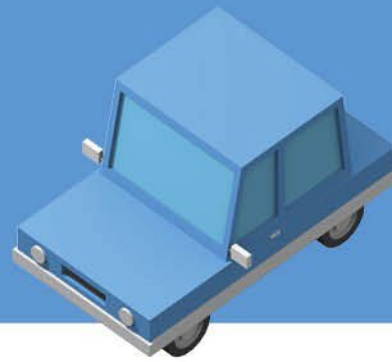
„Késésben voltam. Aztán Dani írt, hogy az iskolában van, és szeretne focizni. Megláttam a buszt az út másik oldalán a megállóban, és elkezdtem szaladni, hogy ne szalasszam el. A következő dolog, amire emlékszem, hogy kórházba szállítanak. Hónapokig lábadoztam, nem tudtam semmit csinálni.”

Melyek a baleset következményei Krisztiánra nézve? Gondolkozz el az alábbiakról:

- Krisztián fizikai problémái,
- a dolgok, amelyeket képtelen volt a barátaival együtt csinálni a lábadozása alatt,
- az idő, amit hiányzott az iskolából,
- a megrendült bizalom, magabiztosság a közlekedésben,

³ Ezt a tevékenységet az Egyesült Királyság Közlekedési Minisztériuma THINK! elnevezésű kampánya során megjelent kiadvány alapján fejlesztettük, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (<http://think.direct.gov.uk>)

EGYÉNI MUNKA: Ok-okozat (folyt.)

- hogyan változtatja meg a baleset a jövőbeli szokásait,
- Krisztián kapcsolata a barátaival.

Dani

„Korán reggel már az iskolában voltam, unatkoztam, szerettem volna focizni. Krisztián, a barátom, osztálytársam, korábban megígérte, hogy együtt játszunk, ezért felhívtam, hogy emlékeztessen erre. Nem sejtettem, hogy sietségében figyelmetlen lesz, és balesetet szenved. Ő a legjobb barátom, nagyon örülök, hogy életben maradt, és nem lett komolyabb baja.”

Hogyan érintette a baleset Danit? Gondolkozz el arról, hogy:

- Dani felelősnek érzi magát, amiért siettette Krisztiánt a telefonhívással?
- Dani és Krisztián barátságának alakulását hogyan befolyásolják a történetek?
- Krisztián barátai rossz véleménnyel vannak-e Daniról?
- Hogyan kellene változnia Dani magatartásának a jövőben?

Krisztián édesanyja

„Krisztiánt elütötte egy kocsi, miközben a buszhoz sietett, mert szeretett volna elérni az iskolába. Minden alkalommal, amikor készül elmenni otthonról, figyelmeztetem, hogy óvatosan közlekedjen. Nagyon szerencsések vagyunk, hogy az autó, amelyik elütötte, csak kis sebességgel hajtott, máskülönben komolyabb baj is történhetett volna. Eltört a lába és agyrázkódást kapott. Néhány hónapot vett igénybe a felépülés, addig iskolába sem tudott menni.”

Milyen hatással volt Krisztián édesanyjára a baleset? Vegyéktek figyelembe a következő lehetőségeket:

- Krisztiánt hibáztatja az elszenvedett balesetért és annak következményeiért.
- Mit enged és mit nem enged meg Krisztiánnak a jövőben?
- Hogyan fog viselkedni Krisztiánnal, amikor a fiú egyedül megy el valahova?
- Hogyan érezhette magát, amikor értesítette a rendőrség, hogy Krisztiánnak balesete volt, és hogyan reagált, amikor meglátta a kórházban?

Az autó vezetője

„Nagyon megrázott az eset. A fiú hirtelen bukkant fel az autó előtt. Nem volt elég idő arra, hogy megálljak, így elütöttem. Énekeltem a kicsinek, aki a hátsó ülésen utazott, meglehetősen figyelmetlen voltam egy kicsit, de nem ez volt az oka a balesetnek. Soha nem lehetsz 100%-ban biztos. Újra és újra lejátszottam az eseményeket a fejemben. Szerencse, hogy lassan mentem. Akár meg is ölhettem volna, ha gyorsabban hajtok.”

Hogyan érintette a sofőrt a baleset? Gondold át a következőket:

- Felelősnek érzi-e magát a balesetért?
- Megrendült a bizalma a sofőri képességeiben?
- A jármű javítására fordított idő és költségek.
- Mit gondolnak az esetről, a járművezetői képességeiről a barátai és a családja?

EGYÉNI MUNKA: Ok-okozat (folyt.)

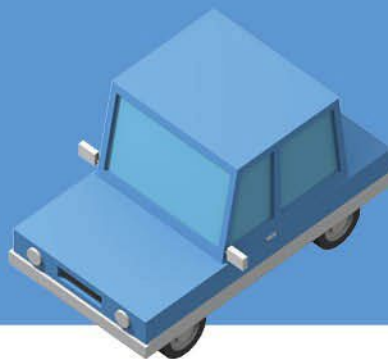
A rendőrtiszt

„Minden nap találkozom hasonló esetekkel. Kamaszok, fiatalok, akik kockáztatják az életüket, veszélynek teszik ki magukat gyalogsként, kerékpárosként, sofőrként. A fiúnak szerencséje volt. Ha a sofőr gyorsabban hajtott volna, még ha nem is lépi túl a sebességhatárt, szörnyethal.”

Milyen hatással volt a baleset a rendőrtisztre? Vizsgáld meg a következő szempontokból:

- Mi a véleménye a fiatalok felelősségéről gyalogsként?
- Hogyan érzi magát, amikor balesethez hívják, ahol emberek estek áldozatul?
- Hogyan érezte magát, amikor értesítenie kellett Krisztián édesanyját a balesetről?
- Hogyan érinti az adott baleset a rendőr kapcsolatát a gyerekeivel?

CSOPORTMUNKA: Hogyan állok ellen a csoportnyomásnak?⁴

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: kb. 2 óra – a csoportok számától függően

Alapüzenet: Ne engedj a társaid nyomásának! Mutass példát nekik!

Cél: a módszer segítségével megtanítani a kamaszokat arra, hogy álljanak ellen társaik nyomásának.

A gyakorlat során olyan eseteket játszanak el a diákok, amelyekben feldolgozzák a témát a közlekedésbiztonságra alkalmazva. A jelenetek 3–5 percesek legyenek, a diákok 5–6 fős csoportokban dolgozzanak.

Magyarázza el a diákoknak, mit jelent a csoportnyomás, és segítse a csoportokat a jelenet kigondolásában, amelyekben konkrét példák jelenjenek meg az utcán tanúsított kockázatos magatartásról, amely mások hatására következik be.

Minden bemutatott esetnek tartalmaznia kell:

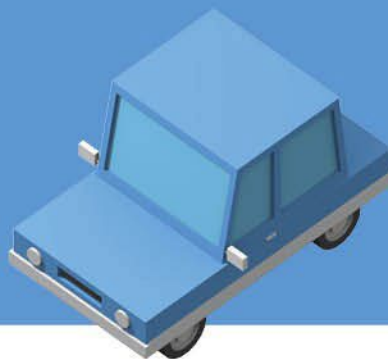
- egy közlekedésbiztonsági alapüzenetet,
- a csoportnyomás, a felelőtlen magatartás elkerülésének módját a közlekedés során,
- a társak befolyásának következményeit.

Adjon 15–20 percet a diákoknak a jelenetek megtervezésére. Közben ellenőrizze, hogy követik-e az utasításokat.

Miután minden csoport elpróbálta a jelenetet, mutassák be mindenki előtt.

⁴ Ezt a tevékenységet eredetileg az Egyesült Királyság Nyugat-Yorkshire Megyájének Tűzoltósága jelentette meg, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (www.westyorkshirefire.gov.uk)

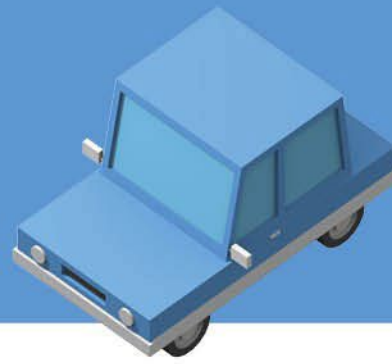

CSOPORTMUNKA: Hogyan állok ellen a csoportnyomásnak?

A jelenetek bemutatása után elemezzék őket, hogy rögzüljenek az üzenetek. Követheti az alábbi kérdéseket:

- Milyen kockázatos magatartás okozta a problémát?
- A csoportnyomás megvalósulásának milyen módját láthattuk?
- Befolyásolták az események a csoporttagok közötti viszonyt? A barátságokat?
- A csoportnyomás következtében keletkezett anyagi kár, negatív módon érintett egyes embereket? Hogyan hatott az esetben érintettekre?
- Az érintettek tanúsíthattak volna más magatartást, amely pozitív hatással bírt volna?

EGYÉNI MUNKA: A biztonsági öv⁵

A biztonsági öv életet menthet. A bekötött biztonsági öv több életet mentett meg, mint bármilyen más közlekedésbiztonsági törekvés a járművek történetében. Ezek után még kibúvókat kerestek a biztonsági öv használata alól? Az alábbiakban azok érvei olvashatók, akik nem szeretik bekötni a biztonsági övet. Mellettük az érvek cáfolata található.

Csak rövid utat teszek meg, és lassan fogok vezetni.

A balesetek legnagyobb része az otthon 4 km-es körzetében következik be, 60 km/h-nál kisebb sebességgel.

A biztonsági öv kényelmetlen, akadályoz a mozgásban.

Az elején valóban kényelmetlen lehet, de hamar meg lehet szokni. Az a funkciója, hogy csökkentse a mozgási lehetőséget, baleset következtében ne repülj ki az ablakon.

A hátsó ülésen utazom, csak az elöl utazók kell bekössék a biztonsági övet.

Azok az utasok, akik nem kötik be a biztonsági övet, nemcsak a saját életüket kockáztatják, hanem az utastársaikét is veszélyeztetik egy esetleges balesetkor.

Abban az esetben, ha a baleset után az autó kigyullad vagy víz alá kerül, a biztonsági öv beragadhat, és csapdává válik.

Azok a balesetek, amelyek során az autó kigyullad vagy elsüllyed, az összes baleset kevesebb mint 1%-át teszik ki. Az ilyen balesetekben nagyobb valószínűséggel okoz gondot, ha nincs bekötve a biztonsági öv, mint a tűz vagy a víz. Ha szükséges, ki tudod kapcsolni a biztonsági övet.

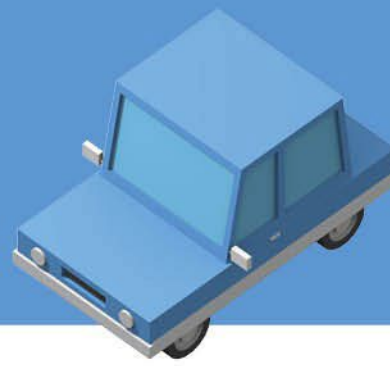
A biztonsági öv megsebezhet a baleset során.

Nem sérülsz meg jobban, mint biztonsági öv nélkül, mert ritkán okoznak komoly sérüléseket. A biztonsági övnek éppen az a szerepe, hogy az ülésben tartsa az utast, hogy ne sérüljön meg az autóban vagy azon kívül. 75% a halálozási arány akkor, ha egy baleset során valaki kirepül az autóból.

⁵ Ezt a tevékenységet eredetileg a Fiatalok a Biztonságos Közlekedésért Szervezet (YOURS) jelentette meg, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (www.youthforroadsafety.org)

CSOPORTMUNKA: A sofőr magatartása

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek. A tevékenység megvalósításához internethozzáférésre van szükség.

Szükséges idő: max. 1 óra

Alapüzenet: Mindig bekötöm a biztonsági övet! A volánnál nagyon figyelmesnek kell lenni! Az alkohol és a vezetés – halálos kombináció! Ne lépd túl a megengedett sebességet!

Cél: a gyerekek tanulmányozzák a nehézségeket, amelyekbe kezdő sofőrök ütköznek, és helyes, felelős magatartást alakítanak ki, mire 18 éves koruk után megszerzik a jogosítványt.

Alakítson ki csoportokat, akik elmélyülnek egy-egy témában a sofőrök magatartására vonatkozóan. A tevékenység megvalósításához szükség van internethozzáférésre, vagy a gyerekek már a kutatás eredményével jöjjenek órára. Minden csoport készítsen egy 2–5 perces bemutatót a kutatott témáról. Ha lehetséges, négy csoportot hozzon létre, amelyek a következő témákkal foglalkoznak:

- A sofőrök nem vezethetnek alkoholos befolyás alatt, drog fogyasztása után, fáradtan
- Biztonsági öv
- Nagy sebesség
- Figyelmetlen sofőrök (esznek, telefonon beszélnek vezetés közben).

A témák feldolgozása során vegyék figyelembe a következő szempontokat:

- Van törvényi szabályozás a vizsgált jelenségre?
- A balesetek hány százalékát okozza az elemzett probléma?
- Van tájékoztató kampány az országban a témával kapcsolatban? És a világon?
- Hogyan tudnák megoldani a fiatalok a problémát?
- Hogyan lehetne javítani a sofőrök magatartásán az adott témában?

Miután a csoportok kutatást végeztek az adott témában, mutassák be mindenkinek, milyen eredményre jutottak.

SZOCIOLÓGIAI MEGFIGYELÉS: A felelős sofőr

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: legkevesebb 2 óra (egy óra a megfigyelésre, ezen felül a megbeszélés).

Alapüzenet: Mindig bekötöm a biztonsági övet! A volánnál nagyon figyelmesnek kell lenni! A sofőrök ne lépjenek túl a megengedett sebességet, vezessenek elővigyázatosan!

Cél: a diákok megfigyelik egy az iskola közelében lévő kereszteződésben a sofőrök magatartását, elkülönítik a felelős és felelőtlen viselkedést.

Fontos gyakorlat, mert a diákok elsajátíthatják a helyes magatartást még azelőtt, hogy megkapnák a jogosítványt.

A megfigyelés előtt

Beszélgessenek az osztályban a sofőrök és utasok felelős és felelőtlen magatartásáról. Készítsen táblázatot, ahova a diákok bevezethetik megfigyeléseiket. A táblázat fejléce tartalmazza a lehetséges magatartásmódokat, hányan követik, hányan nem, jegyzetek/megfigyelések. A fiatalok a következőkre figyelhetnek:

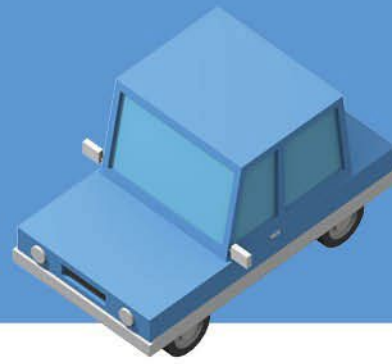
- A sofőrnek nincs bekötve a biztonsági öve.
- Az utasnak nincs bekötve a biztonsági öve.
- A sofőr telefonon beszél vagy piszkálja a telefonját.
- A sofőr átlépte a megengedett sebességet (30km/h, 50 km/h).
- A sofőr nem áll meg a kereszteződésben.
- A sofőr nem jelzi, hogy sávot vált, meg akar állni stb.
- A sofőr nem áll meg, hogy a gyalogosok átmeheessenek az úton.
- Nem a megfelelő sávot használja, vagy nagy sebességgel megy.
- A gyerekek javaslatai alapján meghatározott szempontok.

A megfigyelés folyamata

A diákokat szervezze kis csoportokba, az iskola közelében lévő kereszteződésnél végezzenek megfigyeléseket 20–30 percen keresztül. Olyan helyet keressen, ahonnan a járdáról jól lehet követni a forgalmat, és meg lehet figyelni a sofőrök, utasok magatartását.

Előnyös lenne, ha a megfigyelési szempontokat felosztanák egymás között a csoportok, csak kettővel foglalkoznának. A megfigyelés eredményeit vezessék be az előkészített táblázatba.

SZOCIOLÓGIAI MEGFIGYELÉS: A felelős sofőr (folyt.)

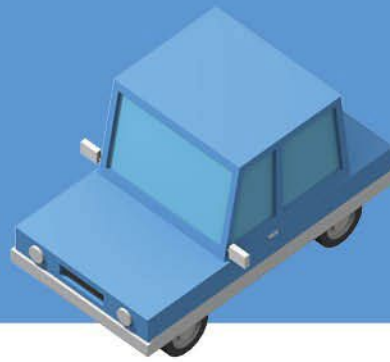
A megfigyelés után

Az osztályban kis csoportokban elemezzék ki a begyűjtött adatokat minden szempontot megbeszélve. Ezután mutassák be a többieknek a megállapításaikat/következtetéseiket. Ha van rá idő és lehetőség, a csoportok készítsenek az adatokból diagramokat, ábrákat, és azokat mutassák be.

A kockázatok tudatosítása

A kapott eredmények felhasználhatóak egy sofőröknek szóló információs kampányhoz, amely célja a közlekedés során felmerülő veszélyforrások tudatosítása. Át kell gondolni az üzenet hatékonnyá tételét, és milyen kommunikációs csatornákat lehet erre használni.

CSOPORTMUNKA: Vállalások⁶ (kis kártya)

Jegyzet a pedagógusnak: Ezt a tevékenységet a tanár tartja, a jegyzetek, amelyek következnek, neki szólnak, nem a gyerekeknek.

Szükséges idő: 45 perc

Alapüzenet: a diákok határozzák meg

Cél: a diákok tudatosítsák azt, hogy ők a felelősök az életükért és egészségükért. A felelős magatartás a kulcsa a biztonságuknak.

Csoportmunka, amely a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos személyes vállalások megfogalmazását foglalja magába, amelyeket szerződésben vagy poszteren rögzítenek a diákok. Minden diák részt kell vegyen a csoporton belüli beszélgetésen, és vállalnia kell, hogy tartja magát ahhoz a közös megegyezéshez, amelyben rögzítik a közlekedésben tanúsított felelős magatartásmódot. A vállalások bekerülnek a szerződésbe, felkerülnek a poszterre, amit mindenki aláír.

A gyerekek fogalmazzák meg a saját szabályait, miután megbeszélték a csoportban és megegyeztek bennük. 5–8 szabályt fogalmazzanak meg, koncentráljanak a közlekedésbiztonság őket érintő leglényegesebb vonatkozásaira.

A szabályok megbeszélése után készítsék el az egyénre szabott szerződéseket vagy közösen egy posztert, amelyeken feltüntetik a megbeszélteket, majd írják alá.

Egy példa (kis kártya):

Közlekedésbiztonsági fogadalmak

6

Fogadalom

- Az úton való átkelés előtt megállok, körülnézek, figyelek, megvárom, míg megállnak az autók!
- Mindig bekötöm a biztonsági övet!
- Nem játszom az utcán!
- Nem mobilozom az úton való átkelés közben!
- Nem zavarom a sofört vezetés közben!
- Gondoskodom arról, hogy sötétben látható legyek!

⁶ Ezt a tevékenységet eredetileg a Fialok a Biztonságos Közlekedésért Szervezet (YOURS) jelentette meg, és hálásak vagyunk, hogy engedélyezték a használatát (www.youthforroadsafety.org)

Tisztelt Szülő!

Ma a gyereke a közlekedés veszélyeiről és a közlekedési balesetek megelőzésének módszereiről tanult. _____ (gyerek neve) több tevékenységen és játékban vett részt a társaival együtt, amelyek során néhány az életkorának megfelelő közlekedési szabályt ismerhetett meg.

A tevékenységek során a gyerekek tudatosították a következő alapüzenetek fontosságát:

Légy nagyon figyelmes! Az utca könnyen veszélyforrássá válhat!

Az utcán nem lehet játszani! Kerüld a veszélyes helyzeteket!

Rajtad is múlik, hogy ne következzenek be balesetek!

Mutass példát a viselkedéseddel a társaid számára!

Mindig bekötöm a biztonsági övet!

A kamaszok nagyobb kockázatot vállalnak, mert túlértékelik a képességeiket, vagy mert viselkedésüket befolyásolják a társaik. Ebből következik az, hogy esetükben nagyobb a kockázata annak, hogy balesetet szenvedjenek.

A projekt arra tanítja a kamaszokat, hogy figyeljenek a biztonságos magatartásra, hogy mérjék és ismerjék fel a veszélyhelyzeteket, és hogy álljanak ellen a társaik negatív befolyásának.

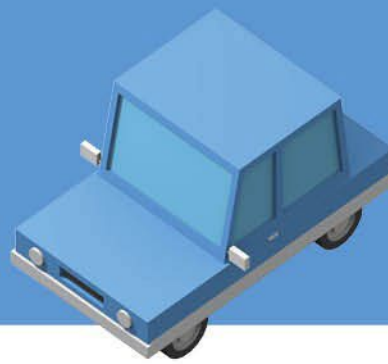
Szülőként példát kell mutasson gyermekének. Kérjük, emlékeztesse gyermekét az alapüzenetekre, és gyalogként, utasként, illetve sofőrként tanúsított magatartásával erősítse meg azokat. Ilyen módon gyermeke megtanulja és alkalmazza majd a szülőktől elsajátított magatartásformát.

Köszönjük a támogatást, közlekedjen biztonságosan!

[Név/intézmény/aláírás]

KÖZLEKEDÉS- BIZTONSÁGI OKTATÓCSOMAG

12-14

Köszönetnyilvánítás

Az oktatási csomag több szervezet támogatásával készült.

Brake, The Road Safety Charity
www.brake.org.uk and www.roadsafetyweek.org

European Bank
for Reconstruction and Development

The European Bank for Reconstruction and Development
www.ebrd.com

FIA Foundation
www.fiafoundation.org

UK Department of Transport, Think! Campaign
think.direct.gov.uk

Youth for Road Safety
www.youthforroadsafety.org

27

European Bank
for Reconstruction and Development

Eastern Alliance for Safe
and Sustainable Transport

FIA FOUNDATION